

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11CoCsp/29/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5119203802
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5119203802.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Malíkovej a členov senátu JUDr. Romana Tichého a Mgr. Miroslava Šeptáka, v právnej veci žalobcu: Prima Banka Slovensko, a. s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: H. H., rod. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/XX, B., o zaplatenie 1.109,64 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 14Csp/31/2019-138 zo dňa 4. februára 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. **z r u š u j e** a v zrušenom rozsahu mu vec **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Výroku I. sa **n e d o t ý k a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil I. žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 960,17 Eur a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.000,17 Eur od 1.12.2018 do 27.12.2018 a zo sumy 960,17 Eur od 28.12.2018 do zaplatenia, pričom povolil žalovanej plniť v splátkach po 90,00 Eur mesačne vždy do posledného dňa v mesiaci počnúc právoplatnosťou rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia, II. žalobu vo zvyšku zamietol a III. žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 74 %.

2. Súd kontrolou zmluvy nezistil, že by zmluva neobsahovala niektorú z náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. a), b), d), f), g), i), j), x) a aa), teda druh spotrebiteľského úveru, obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu; ak je spotrebiteľský úver ponúkaný alebo zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavieraná prostredníctvom finančného agenta, zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu, meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa, dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie, úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru, odplatu podľa osobitných predpisov, právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť, a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a príslušný úrok podľa § 13 ods. 3, ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jej výpočtu, názov zmluvy, ktorý obsahuje slová spotrebiteľský úver v príslušnom gramatickom tvare. Rovnako súd nezistil, že by zanedbal žalobca svoje povinnosti skúmať bonitu pri poskytnutí úveru.

Jednak žalobca predložil lustráciu, podľa ktorej mala žalovaná záväzky, avšak nebola pri ich úhrade v omeškani. Žalobca ako banka, ktorá viedla bežný účet mala prehľad o príjmoch a výdavkoch žalovanej a dokázala tak vyhodnotiť možnosti splácať úver. Súd tiež považuje za prirodzené, že dlžník veriteľa nesmie zavádzať, teda zatajiť rozhodné skutočnosti pri poskytovaní úveru. Ak teda žalovaná mala také záväzky o ktorých nemohol žalobca vedieť, prípadne bezprostredne hrozilo riziko, že v budúcnosti nebude vôbec schopná uhrádzať splátky z jestvujúcich či nových záväzkov, bola povinná na túto skutočnosť žalovaného upozorniť, v opačnom prípade mohla sa dopustiť až naplnenia skutkovej stránky trestného činu úverového podvodu a takémuto konaniu by súd nemohol poskytnúť ochranu. Žalobca viedol pre žalovanú bežný účet, nezistil z účtu ani lustrácie neschopnosť splácať záväzky a preto nemal dôvod poskytnúť úver formou prečerpania, teda kontokorentný úver, ktorý sa považuje za krátkodobý, prechodný druh úveru na preklopenie určitých dočasne zvýšených finančných potrieb. Naviac, možnosť pochybenia pri hodnotení by mohlo mať dopad len na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru, teda stav, ktorý vzhľadom na absenciu ďalších splátok by bol aj pre žalovanú v čase vyhlásenia rozsudku viac nepriaznivý ako záväzok o ktorom súd rozhodol za vyššie uvedených skutočností. Podľa zverejnených informácií MF SR o súhrnných informáciách o údajoch o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch bankami a pobočkami zahraničných bánk za 3. štvrtrok 2017 pri prečerpaní bola výška RPMN 21,82 % (podľa vedomostí súdu sa úrokové sadzby pri povolenom prečerpaní pochybujú od 15 % p. a. a viac). Vzhľadom na typ úveru, povolené prečerpanie na účte, kde nie je zjavné kedy a v akej výške bude dlžník čerpať, zostatok môže kedykoľvek vyrovnať bez sankcií, hoci sadzba úroku predstavuje 19,9 % a prevyšuje bežnú výšku úrokovej sadzby pri ostatných spotrebiteľských úveroch, nie je možné ju považovať za rozpornú s dobrými mravmi, nakoľko nepresahuje obvyklú úrokovú sadzbu pre tento typ úverov. Zároveň je potrebné zohľadniť, že z hľadiska bankových produktov sa jedná o jeden z najdrahších bankových úverov. Súd vzhľadom na uvedené nedospel k záveru, že poskytnutý úver by bolo možné posudzovať podľa § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. ako bezúročný a bez poplatkov. Súd sa však nestotožnil s právnym názorom žalobcu a odôvodnením jeho nároku na úhradu zmluvných úrokov po zosplatení úveru. Nárok na úhradu úroku (úroku z istiny obsiahnutej v splátke) a úroku z omeškania z omeškanej splátky (istiny aj splatného úroku) súd považuje za dôvodný, ak je uplatnený počas trvania zmluvného vzťahu. Počas platnosti a účinnosti zmluvy, je dlžník povinný uhrádzať splátky v ktorých je obsiahnutý úrok a ak ich nezaplatí (nevráti) v dohodnutej dobe, je v omeškani s plnením peňažného záväzku a je povinný z objemu omeškaných prostriedkov (celej splátky) zaplatiť aj úrok z omeškania. V tomto prípade sa nejedná o anatocizmus. Čiastočne by sa podľa charakteru mohlo jednáť o anatocizmus pri kontokorentnom úvere (aj povolenom prečerpaní), keď zostatok pôvodnej istiny a splatných úrokov sa ďalej úročí dohodnutým úrokom. Vzhľadom na charakter úveru (PP) by preto výška splátky mala byť minimálne vo výške splatných úrokov, aby nedochádzalo k reťazeniu a geometrickému (nie aritmetickému) nárastu úrokov, kde čiastka pôvodnej istiny je vo vzťahu k sume úrokov zanedbateľná. Pokiaľ však veriteľ žiada vrátiť celý úver pred dobou jeho splatnosti (default, zosplatenie), vyjadril tak vôľu, aby dlžník napriek dohode v zmluve vrátil predčasne všetky prostriedky a to napriek tomu, že pôvodne ich nemusel vrátiť do určitej doby (mal povolený debet) alebo žiadal predčasné vrátenie napriek pôvodne dohodnutému splácaniu v splátkach. Zväčša je to následkom porušenia dohodnutých povinností, najmä omeškania s úhradou jednej alebo viacerých splátok a pod., ale jednoznačne vyjadruje vôľu zániku úveru, teda dočasného prenechania peňažných prostriedkov do užívania. V konaní mal súd preukázané, že od 01.12.2018 stanovil žalobca žalovanej prečerpanie na 0 eur, teda fakticky „zrušil“ úver prostredníctvom povoleného prečerpania. Nepochybne vzťah medzi žalovanou a žalobcom je spotrebiteľským vzťahom, na ktorý je nevyhnutné uplatniť normy hmotného práva, či už ust. § 52 a násl. Občianskeho zákonníka, zákona č. 250/2007 Z. z., zákona č. 129/2010 Z. z., ako aj Obchodného zákonníka (zmluvné typy - absolútne obchody). Súd má za to, že akýkoľvek právny úkon, ktorým veriteľ uplatní nárok na zosplatenie úveru je potrebné posudzovať ako odstúpenie od zmluvy (§ 506 Obchodného zákonníka), kedy sa statnú splatnými všetky nároky ku dňu zosplatenia, teda úroky, poplatky, istina a zmluva tým s účinkami ex nunc zanikne. Možnosť úročenia istiny (dohodnej odplaty za prenechanie peňažných prostriedkov) po predčasnej splatnosti úveru nie je možné dohodnúť v spotrebiteľskom vzťahu, nakoľko sa jedná o dohodu v neprospech spotrebiteľa oproti právnej úprave (ibaže by bola individuálne dojednaná). Pre posúdenie je rozhodná vôľa veriteľa, ktorý žiada vrátiť finančné prostriedky a nechce už ďalej poskytovať úver. Teda zostalo zachované právo veriteľa na úroky splatné do zosplatenia úveru ako aj všetky nároky do zosplatenia úveru. Súd v súvislosti s judikatúrou súdov v spotrebiteľských veciach konštatoval, že zánikom zmluvy a splatnosťou všetkých nárokov po odstúpení od zmluvy nie je dané právo veriteľa, aby naďalej požadoval aj úhradu zmluvných úrokov zo zostatku na účte, ale len úhradu úrokov z omeškania s poukazom na ust. § 369 Och. zák. na § 3 ods. 1 nar. vl. č. 87/1995 Z.z., podľa ktorého ak je dlžník v omeškani so splnením peňažného

záväzku alebo jeho časti, je povinný platiť z nezaplatenej sumy úroky z omeškania dohodnuté v zmluve. Ak úroky z omeškania neboli dohodnuté, dlžník je povinný platiť úroky z omeškania podľa predpisov občianskeho práva. Ak záväzok vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy a dlžníkom je spotrebiteľ, možno dohodnúť úroky z omeškania najviac do výšky ustanovenej podľa predpisov občianskeho práva. Súd zdôrazňuje, že ak došlo k odstúpeniu od zmluvy a zániku právneho vzťahu so zachovaním nárokov ku dňu odstúpenia (zmluva nezanikla od počiatku ako podľa predpisov Občianskeho práva ex tunc), žalobca nepreukázal žiadnu dohodu ani zákonný či zmluvný nárok, podľa ktorého by mu vzniklo právo voči žalovanému na úroky a poplatky na čas po odstúpení od zmluvy (uplatnení mimoriadnej splatnosti úveru). Nárok na zosplatnenie sa pritom nemohlo odvíjať od iného nároku ako od ust. § 506 Obchodného zákonníka a vzhľadom na ust. § 54 Obč. zák. takéto zmluvné ustanovenie nemožno obchádzať, pokiaľ sa nejedná o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku. Po odstúpení od zmluvy - zosplatnení, nemôže požadovať žalobca ako veriteľ nároky na zmluvné plnenia, teda zmluvné úroky, či tzv. sankčné úroky (úroky majúce charakter zmluvnej pokuty) po čase nasledujúcom po odstúpení od zmluvy a zániku zmluvy, pretože takýto nárok môže vzniknúť len z jestvujúceho, trvajúceho zmluvného vzťahu. Zmluvné úroky sú podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere a možno ich žiadať len po dobu jej existencie. Úroky sú odplata za prenechanie peňažných prostriedkov, nie sankcia za ich nevrátenie! Nárok na odplatu je len z právneho úkonu, nie po zániku právneho úkonu. Práve nevrátenie peňažných prostriedkov ako omeškanie s vrátením peňažného plnenia je sankcionované úrokmi z omeškania. Poukázal na ust. § 502 ods. 1, § 503 ods. 1, § 503 ods. 2, § 506 Obchodného zákonníka. Aj z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že sú obsiahnuté v záväzkovej časti Obchodného zákonníka a upravujú práva a povinnosti účastníkov zo zmluvného vzťahu. Podľa ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka je dlžník povinný platiť úroky od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Podľa ust. § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky, teda buď pri splatnosti splátok alebo pri mimoriadnej splatnosti úveru. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú, teda pri mimoriadnej splatnosti úveru sú splatné aj zákonné úroky z tejto časti. Ust. § § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka nemožno vykladať tak, že dlžník je povinný platiť úroky až do skutočného vrátenia či vymoženia istiny, pretože právo dané ustanovenie zákona prikazuje dlžníkovi platiť úroky od doby poskytnutia prostriedkov, pričom sa vzťahuje len za dobu zmluvného vzťahu. Veriteľ má právo domáhať sa buď nárokov zo splatných splátok, ich úhrady či vymoženia (žalovať jednotlivé splátky), avšak ak veriteľ sa rozhodne následkom neplnenia povinností dlžníka žiadať vrátiť všetky prostriedky, prejaví tak vôľu ukončiť záväzkový vzťah. Preto vzniká povinnosť dlžníka vrátiť všetky splatné nároky a ich omeškanie je sankcionované právom nárokom na úroky z omeškania. Nie je však dôvod, aby veriteľ mal výhodnejšie postavenie po uplatnení mimoriadnej splatnosti úveru ako počas trvania pôvodne dohodnutého zmluvného vzťahu. Právo využiť predčasnú splatnosť úveru nesmie veriteľa motivovať a byť preň výhodnejšie, ako nároky počas riadneho plnenia zmluvných vzťahov. Ak dlžníkovi úkonom veriteľa zaniklo právo vrátiť požičané prostriedky v splátkach, stratil zmluvne dohodnuté práva, nie je dôvodné, aby zostala dlžníkovi iná zmluvná povinnosť a to platiť úroky. Preto predčasnou splatnosťou úveru s stáva celý dlh splatný, veriteľ ho môže vymáhať, a to nie len doposiaľ splatné splátky ale aj istinu, ktorá by ináč bola splatná v budúcnosti. Zosplatnenie musí byť rovné postihu akým je odstúpenie od zmluvy, krajného riešenia prinášajúceho zánik zmluvného vzťahu a nie dôvodom, ktorý uplatnením tohto inštitútu prinesie veriteľovi po tom, ako nemá žiadne zmluvné povinnosti voči dlžníkovi (poskytnúť prostriedky a ich vrátenie v budúcnosti) popri nároku na úhradu úrokov z omeškania a nárok na platenie zmluvných úrokov. Odplata za požičanie totiž nemôže jestvovať ani po zániku zmluvného vzťahu. Pokiaľ žalobca poukazoval na odôvodnenie uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 6Cso 113/2018, nakoľko predmetom rozhodnutia súdov nižšej inštancie nebolo zamietnutie nároku na úhradu zmluvných úrokov popri úroku z omeškania po zosplatnení, jedná sa len o nezáväzný nárok súdu vyššej inštancie, s ktorým si tunajší súd s odkazom na vyššie odôvodnenie dovoľuje vysloviť nesúhlas. Tiež takýto názor nie je prevládajúcim názorom v judikatúre súdov a to ani NS SR a už vôbec nie v rámci záverov prijatých pri zjednocujúcom stanovisku. Nepochybne zmluvný úrok je odmena za požičanie peňažných prostriedkov, ale odmena vzniká len ako synalagmatický vzťah, nemôže nárok na odmenu vzniknúť porušením práva, vtedy môže nastúpiť len sankcia. Odmena tiež nemôže slúžiť na náhradu škody. Škodu pri omeškaní s vrátením peňažného plnenia práve majú pokryť úroky z omeškania. Ak je výška úrokov z omeškania ďaleko nižšia ako výška zmluvných úrokov je možno na mieste zamyslieť sa nad tým, či v čase, keď banky si požičiavajú prostriedky za veľmi nízku sadzbu a jestvuje záporná úroková sadzba pri vyššom kladnom zostatku na účte, je ich vzájomný postup pri úročení dôvodný, prípadne či riziko z možné ho nevrátenia prostriedkov kryté vyššími úrokmi nie je dôvodné znížiť tým, že takýto úver bude poskytovaný len bonitným klientom a len ako krátkodobý typ úveru. Súd tiež poukázal na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015, sp. zn.

6Co/190/2014. Súd preto zamietol nárok žalobcu na zaplatenie úroku vo výške 23 % po zosplatnení, t. j. od 01.12.2018 do zaplatenia. Súd zamietol aj nároky účtované od 01.12.2018, nakoľko tieto nemožno považovať za poskytnutie úveru, ale sa jedná o nároky na úhradu poplatkov, zmluvného úroku a pod., ktoré neboli takto uplatnené (absentovalo skutkové odôvodnenie nároku a jeho opis), naviac úhrada poplatkov a zmluvných úrokov je podľa vyššie uvedeného zdôvodnenia vylúčená. Akékoľvek náklady spojené s vymáhaním pohľadávky si mohol žalobca uplatniť ako príslušenstvo, avšak takýto nárok neuplatnil. Nakoľko súd zistil, že po zosplatnení úveru uhradila žalovaná sumu 40 eur dňa 28.12.2018, v čase zosplatnenia bol zostatok na účte (istiny, poplatkov a úrokov) vo výške 1.000,17 eur, súd priznal žalobcovi len nárok na vrátenie čiastky 960,17 eur. Zároveň súd priznal žalobcovi aj nárok na zaplatenie úroku z omeškania podľa § 517 ods. 2 Obč. zák. a § 3 nar. vl. č. 87/1995 Z.z. počnúc odo dňa platnosti po mimoriadnom zosplatnení úveru s prihliadnutím na čiastočnú úhradu po zosplatnení. Nakoľko žalobca prejavil vôľu uzavrieť zmluvu (k uzavretiu ktorého nemohlo dôjsť pre neúčast' žalobcu na pojednávaní) a povoliť plniť v splátkach pod stratou výhody splátok, súd tomuto návrhu a žiadosti žalovanej vyhovel.

3. Výrok o trovách konania sa opiera o ust. § 255 ods. 1, 2 CSP. Nakoľko úspech žalobcu bol v rozsahu 87 % oproti úspechu žalovanej 13 %, súd mu priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu rozdielu, teda 74 %. O výške tejto náhrady trov konania rozhodne súd podľa ustanovenia § 262 ods. 2 CSP, podľa ktorého, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

4. Voči citovanému rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca, a to voči výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie. Žalobca sa nestotožňuje s argumentáciou súdu prvej inštancie a napadnutý rozsudok považuje za nesprávny. Odvolanie odôvodňuje ust. § 365 ods. 1 písm. h) a f) CSP. V prvom rade žalobca poukazuje na skutočnosť, že súd nesprávne právne posúdil úrok uplatnený žalobcom ako úrok po zosplatnení úveru. Žalobca si daný nárok na úrok uplatnil z titulu prekročenia, ktoré upravuje zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (§ 2 písm. f) a § 18). Samotný zákon počíta s možnosťou, že zostatok na účte vzniknutý titulom prekročenia bude úročený. Zmluva o účte pre prípad prekročenia nemusí ako obligatórnu náležitosť obsahovať údaje uvedené v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. Naopak, podľa § 18 ods. 1 citovaného zákona postačuje, aby veriteľ informoval spotrebiteľa na trvanlivom médiu o úrokovej sadzbe. Žalobca zverejňuje výšku úrokových sadzieb v úrokovej výveske na web stránke, na ktoré web stránky odkazuje. Žalobca si informačnú povinnosť, ktorou zákon podmieňuje možnosť uplatnenia úroku z prekročenia, nepochybne splnil, a to poskytnutím VOP sadzobníka poplatkov a vývesky úrokových sadzieb pri uzatvorení zmluvy o účte na oboznámenie sa žalovanému, ktorý oboznámenie sa s dokumentáciou potvrdil, zverejnením VOP, ako i výšky úrokových sadzieb v úrokovej výveske na web stránke, výpismi z účtu, z ktorých jednoznačne vyplývajú všetky obraty, a teda aj výška a obsah prekročenia internet bankingom, do ktorého mal žalovaný prístup a v ktorom sú všetky informácie. Žalobca tak má za to, že zverejnením vývesiek úrokových sadzieb na webovom sídle žalobcu a v pobočkách je splnená povinnosť v zmysle § 18 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch. Zákon nevyžaduje uvedenie úrokovej sadzby v zmluve o účte. Poukazuje tiež na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Co/39/2018 z 23.01.2019, ako aj na rozsudok Súdneho dvora vo veci C-42/15 z 9. novembra 2016. V zmysle § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka možno odkázať na všeobecné obchodné podmienky, čo žalobca urobil a týmto preukázal aj dôvodnosť ním uplatneného nároku. Poukazuje na všeobecné obchodné podmienky bod 3.4, 3.8, 3.12. S oprávnením banky požadovať úroky za prečerpanie účtu počíta ako Obchodný zákonník, tak aj Zákon o spotrebiteľských úveroch v ust. § 18 ods. 1. Ohľadne povahy prekročenia formy dohodnutia úroku pri prekročení žalobca odkazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/140/2018 zo dňa 19.12.2018, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje. Z uvedeného rozsudku vyplýva, že ust. § 18 Zákona o spotrebiteľských úveroch je dôkazom o tom, že v prípade zmluvy o otvorení bežného účtu, a ak veriteľ umožní spotrebiteľovi prekročenie, nie je vôbec stanovená zákonná povinnosť uvádzať v zmluve o otvorení bežného účtu úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru. Žalobca tiež odkazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Co/39/2018 z 23.01.2019, v ktorom odvolací súd považoval za nevyhnutné rozlišovať medzi povoleným a nepovoleným prečerpaním. Nepovolené prečerpanie je podstatným porušením zmluvy, ktoré má za následok nielen právo banky požadovať úroky za prečerpanie finančných prostriedkov na účte, ale aj právo na zrušenie takéhoto účtu. Ohľadne nároku na úrok 28 % ročne žalobca odkazuje aj na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Co/4/2018-54 zo dňa 27.03.2018. Z tohto rozsudku vyplýva, že úprava nároku na úrok pri nepovolenom debete vo VOP nie je žiadnou špecifickou zmluvnou podmienkou zavedenou výlučne žalobcom, ale vyplýva z ustanovení Obchodného zákonníka, ako aj z Zákona o spotrebiteľských úveroch. Podstatné je, že debetný zostatok je úročený dohodnutou

úrokovou sadzbou a nárok naň je viazaný na vrátenie peňažných prostriedkov, ktoré tvoria prekročenie s poukazom na § 18 Zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom jeho výška nemôže byť obmedzená zákonnou výškou úrokov z omeškania. Tiež poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/190/2018 z 15. novembra 2018. V konaní nebolo preukázané, že by došlo zo strany žalobcu k odstúpeniu od zmluvy. Tvrdenie, že v prípade odstúpenia od zmluvy nemá veriteľ nárok na žiadne plnenia od spotrebiteľa okrem peňažných prostriedkov, ktoré boli spotrebiteľovi poskytnuté, nemá oporu v zákone. V tejto súvislosti poukazuje na všeobecné obchodné podmienky bod 3.11.5 písm. b/, ako aj bod 3.11.6. Z týchto ustanovení vyplýva, že ani odstúpenie od zmluvy o bežnom účte v prípade, že sa tento dostane do nepovoleného prečerpania, nie je dôvodom na to, aby banke súdy odmietali priznať akékoľvek ďalšie plnenie nad rámec istiny. Občiansky zákonník umožňuje zmluvne dohodnúť, že zmluva sa odstúpením nezrušuje od počiatku. Uvedené reflektujú VOP vo vyššie uvedenom ustanovení. Aj v prípade zániku zmluvy na základe odstúpenia od zmluvy jednou zo zmluvných strán banka má nárok na odplatu za poskytnuté služby. Za poskytnuté služby má veriteľ nárok na odplatu, ktorou je odplata (úrok) za prostriedky poskytnuté formou povoleného prečerpania. Žalobca poukazuje na uznesenie Krajského súdu Prešov č. k. 25Co/64/2018-207 zo dňa 18.12.2018. Pokiaľ ide o úrok po zosplatnení, žalobca v danej právnej otázke poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. 6Cdo/113/2018 zo dňa 30.07.2019. V predmetnom rozhodnutí Najvyšší súd SR, odkazujúc na judikatúru Súdneho dvora EÚ, celkom jednoznačne uvádza právny záver, podľa ktorého má veriteľ nárok na zmluvný úrok z úveru bez ohľadu na zosplatnenie úveru, a to aj popri nároku na úrok z omeškania, pričom tento nárok trvá až do úplného splatenia poskytnutých finančných prostriedkov dlžníkom. Tiež poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované v Zo súdnej praxe pod č. 55/1996, v zmysle ktorého úroky vo výške dohodnutej pri poskytnutí úveru patria do splatnosti úveru, ak pre prípad omeškania s vrátením poskytnutých peňažných prostriedkov nebola dohodnutá iná sadzba úrokov, patria aj za dobu po splatnosti úveru úroky v rovnakej výške. Pri absencii právnych noriem obmedzujúcich predmetný nárok veriteľa existuje množstvo zákonných ustanovení, z ktorých priamo, resp. výkladom vyplýva záver, podľa ktorého nárok veriteľa na dohodnutý úrok nie je viazaný na zosplatnenie dlhu, ale na vrátenie úveru. V tejto súvislosti poukazuje na ust. § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, ako aj na § 16 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch, tiež § 13 ods. 3 uvedeného zákona. Ak zákon č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do dňa splatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatnení aj veriteľ. V ďalších dôvodoch odvolania odvolateľ polemizuje s názorom vysloveným v rozsudku Krajského súdu v Prešove 6Co/190/2014. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti má žalobca za to, že jeho odvolanie je dôvodné, keďže je daný odvolací dôvod v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h), f) CSP.

5. Žalovaná vo vyjadrení uviedla, že s odvolaním žalobcu nesúhlasí a trvá na rozhodnutí Okresného súdu Žilina, nakoľko je to pre ňu jediná možnosť splnenia záväzku voči žalobcovi.

6. Žalobca v reakcii na vyjadrenie žalovanej navrhuje, aby súd rozhodol v zmysle podaného odvolania.

7. Žalovaná vo vyjadrení opätovne uvádza, že nesúhlasí s odvolaním a trvá na rozhodnutí Okresného súdu Žilina.

8. Žalobca sa k vyjadreniu žalovanej vyjadril a uviedol, že žalovaná vo svojom podaní ničím nespochybnila ani nepreukázala dôvodnosť odvolania žalobcu. Žalobca zotrváva na všetkých svojich doterajších vyjadreniach a má za to, že žaloba je dôvodná v celom rozsahu.

9. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok na základe odvolania žalobcu v rozsahu a z dôvodov daných ustanoveniami § 379, § 380 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II., III. zrušil v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1. písm. c/ CSP a v zrušenom rozsahu vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Rozsudku súdu prvej inštancie sa vo výroku I., ktorý nebol odvolaním napadnutý, nedotýka.

11. Žalobca napadol rozsudok vo výroku II., ktorým súd žalobu vo zvyšku zamietol. Ako súvisiaci výrok je preskúmaný aj výrok o nároku na náhradu trov konania.

12. Odvolací súd považuje odvolanie za čiastočne dôvodné. Rohodnutie súdu prvej inštancie je založené na nesprávnom právnom posúdení veci, keď súd prvej inštancie neaplikoval na prejednávajúcu vec všetky ustanovenia právnych predpisov, ktoré sa na prejednávajúcu vec vzťahujú.

13. Námietky žalobcu sa dotýkajú nepriznania úroku za prekročenie, t. j. úroku vo výške 28 % účtovaného v zmysle bodu 3.12 VOP účtovaného od 01.12.2018 do zaplatenia.

14. Súd prvej inštancie vyslovil právny záver, že tento úrok patril žalobcovi iba do zosplatenia úveru, za ktorý deň považoval súd prvej inštancie deň 12.03.2018. Súd prvej inštancie uviedol na podporu svojho právneho záveru rozsiahlu argumentáciu, ktorú odvolateľ rozsiahlo rozporoval.

15. Odvolací súd konštatuje, že tento právny záver súdu prvej inštancie nemožno považovať ku dňu rozhodnutia odvolacieho súdu za správny. Záveru súdu prvej inštancie zodpovedá dlhotrvajúca prevažná rozhodovacia prax súdov v Slovenskej republike, a teda tento záver v čase vydania rozsudku súdu prvej inštancie zodpovedá ustálenej rozhodovacej praxi. Dňa 16. júna 2020 však rozhodol Najvyšší súd uznesením vydaným pod sp. zn. 5Cdo/42/2020, pričom z dôvodov tohto rozhodnutia vyplýva: „Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len zákon o spotrebiteľských úveroch). Tento zákon ale nepokrýva všetky otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, ktoré sú predmetom úpravy Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods.6 písm. d) Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere §497 a nasledujúce. Ustanovenia Občianskeho zákonníka sa v prípade právneho vzťahu, účastníkom ktorého je spotrebiteľ, použijú vtedy, ak v Občianskom zákonníku existuje také ustanovenie, ktoré je možné prednostne aplikovať (§ 52 ods.2 OZ). Z ustanovenia § 497 a § 502 ods.1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. U spotrebiteľských úverov je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy (§ 9 ods.2 písm. d) zákona o spotrebiteľských úveroch). To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov, v § 502 ods.1 veta prvá Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplateniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplátou za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškание k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednávania, t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojedanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný

za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednaní, ktoré umožňujú navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods. 1 OZ. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednaní nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody. Dovolací súd dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí."

16. Uvedená judikatúra súdu vyššej inštancie však sama osebe nebola dôvodom zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Argumentácia súdu prvej inštancie, rovnako ako citovaná judikatúra sa dotýka úroku z úveru ako inštitútu v zmysle § 502 Obchodného zákonníka. Uplatneným a zároveň zamietnutým nárokom je však úrok za nedovolené prečerpanie úveru.

17. Podľa ustanovenia § 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na účely tohto zákona sa rozumie prekročením automaticky prijaté prečerpanie, pri ktorom veriteľ umožňuje spotrebiteľovi disponovať peňažnými prostriedkami nad rámec aktuálneho zostatku na platobnom účte spotrebiteľa alebo nad rámec dohodnutého povoleného prečerpania.

18. Podľa ustanovenia § 18 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ak ide o zmluvu o otvorení bežného účtu a existuje možnosť, že sa spotrebiteľovi umožní prekročenie, veriteľ je povinný informovať spotrebiteľa pravidelne v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi o úrokovej sadzbe spotrebiteľského úveru, podmienkach, ktoré upravujú jej uplatňovanie, indexe alebo referenčnej sadzbe, ktorá sa vzťahuje na pôvodnú úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, sankciách, úrokoch z omeškania a poplatkoch za toto prekročenie a podmienkach, za ktorých sa tieto poplatky môžu meniť.

19. Podľa ustanovenia § 18 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ak ide o prekročenie, ktoré trvá viac ako jeden mesiac, veriteľ bezodkladne informuje spotrebiteľa písomne alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi o

- a) prekročení,
- b) výške prekročenej čiastky,
- c) úrokovej sadzbe spotrebiteľského úveru,
- d) akýchkoľvek uplatniteľných sankciách, poplatkoch alebo úrokoch z omeškania,
- e) iných možnostiach riešenia tohto prekročenia vrátane ponuky iných úverových produktov.

20. Podľa ustanovenia § 18 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na prekročenie sa vzťahujú ustanovenia o najvyššej prípustnej výške odplaty podľa Občianskeho zákonníka.

21. V prípade úroku za nepovolené prečerpanie, t. j. úroku z prekročenia, ide o špecifický právny inštitút, ktorý sa riadi vyššie citovanou právnou úpravou. Aj úrok z prekročenia je do istej miery úrokom z úveru, má však aj sankčný charakter, preto ho nemožno stotožňovať s úrokom z úveru podľa § 502 ObZ. Nárok na úrok z prekročenia vznikne banke za podmienok stanovených vo vyššie citovaných ustanoveniach v prípade, keď klient poruší zmluvu tým, že sa dostane do nepovoleného prečerpania. Súd prvej inštancie uplatnený nárok ale podľa relevantných ustanovení neposúdil, a teda ani nevyhodnotil rozhodujúce skutkové tvrdenia žalobcu.

22. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zrušil a v zrušenom rozsahu vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

23. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude opätovne vec prejednať a rozhodnúť, vychádzajúc z podanej žaloby (predmet konania určujú rozhodujúce skutkové tvrdenia a petit), posúdiť uplatnený

nárok v zmysle vyššie citovaných ustanovení §§ 2, 18 zákona 129/2010 Z.z. platného v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy. Úlohou súdu prvej inštancie bude posúdiť, či zo strany žalovanej k nedovolenému prečerpaniu došlo, vychádzajúc zo zákonnej definície nedovoleného prečerpania v zmysle § 2 písm. f/ citovaného zákona, keď jednou z podmienok nedovoleného prečerpania je, že veriteľ spotrebiteľovi umožní disponovať prostriedkami nad rámec zostatku na účte (to nie je splnené pri účtovaní poplatkov za služby). Pokiaľ by konanie žalovanej vykazovalo znaky nedovoleného prečerpania, súd musí vyhodnotiť splnenie podmienok na vznik nároku banky v zmysle § 18 ods. 1-3 citovaného zákona. Zároveň bude povinnosťou súdu prvej inštancie rozhodnúť aj o trovách prvoinštančného aj odvolacieho konania.

24. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa

rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)